

Plads til både byen og bygningen

Interview med arkitekt og konsulent Vibeke Grupe Larsen, der rådgiver om bæredygtig arkitektur.

Af Signe Kierkegaard Cain

"Når man planlægger en bæredygtig by, skal man skabe grønne, mangfoldige byrum – og samtidig skal der være plads til bygninger, der sparer på energien og er rare at være i. Det er ikke altid, hensynet til både byrum og bygninger går op i en højere enhed", siger Vibeke Grupe Larsen. Hun nævner et eksempel, hvor hun er konsulent for en tegnestue, der har planer om at tegne et lavenergihus i Ørestad Syd, men har svært ved at realisere ideen. Her er idealet om, at den gode by er den tætte by, ført ud i livet, og derfor slipper der ikke dagslys nok ind på grunden til, at de kan tegne et lavenergihus.

Byen og bygningens interessekonflikt er et af de dilemmaer, arkitekter og planlæggere møder i arbejdet med at skabe en bæredygtig by. "Arkitekter er både en del af årsagen til de miljø- og klimaproblemer, vi står overfor, og en del af løsningen. Mange har den holdning, at det miljømæssige aspekt er essensen af bæredygtighed. At det handler om at bygge mere energirigtigt, og så er alle problemer løst. Men det er bestemt ikke den eneste dimension. Når vi bygger og planlægger, er det afgørende også at fokusere på social og økonomisk bæredygtighed", siger Vibeke Grupe Larsen og uddyber: "I forhold til økonomi har der i lang tid været et ret ensidigt fokus på at holde anlægsomkostninger nede, og der er blevet bygget i materialer og konstruktioner, der ikke er gode nok. Det betyder store driftsudgifter i det lange løb. Her er det vigtigt at vise, at det betaler sig på den lange bane at bygge bæredygtigt. Og det handler også om at skærpe lovgivningen og dermed rammebetingelserne for bæredygtigt byggeri".

Mere demokratiske byer

Ligesom energirigtigt byggeri ikke i sig selv skaber byer fulde af bæredygtig livskvalitet, så er den sociale bæredygtighed heller ikke svaret alene, understreger Vibeke Grupe Larsen. "København er godt på vej i forhold til social bæredygtighed. Byrum som Islands Brygge og Amager Strand er eksempler på, at byen udvikler sig socialt bæredygtigt. Amager Strand er Københavns største succes overhovedet, fordi den tiltrækker virkelig mange forskellige aldersgrupper og etniske grupper og giver plads til et væld af forskellige aktiviteter. Men der er også eksempler på, at man i den sociale bæredygtigheds navn har skabt steder, der ikke fungerer optimalt. Prags Boulevard er for eksempel ikke blevet så mangfoldigt et sted, som man kunne ønske sig. Og det er min oplevelse, at beboerne har svært ved for alvor at føle ejerskab i forhold til Byparken i Ørestad", siger hun.

Vibeke Grupe Larsen oplever generelt, at der ikke bare i København, men også i andre europæiske storbyer sker en demokratisering af byudviklingen; en positiv bevægelse, hvor byerne bliver mere behagelige og sundere at leve i. "Det virker også som om den bæredygtige tanke har vind i sejlene i disse krisetider, fordi det betyder øget fokus på langsigtede løsninger og social ansvarlighed", siger Vibeke Grupe Larsen. Samtidig advarer hun om, at mærkatet bæredygtighed kan misbruges. "Bæredygtighed er blevet et modeord. Og på bygningsniveau kniber det ofte med at føre visionerne ud i livet. Begrebet kan misbruges på den måde, at løsninger bare kaldes bæredygtige som en form for "greenwashing". Jeg tror, det er vigtigt for eksempel at tilstræbe at gøre de sociale parametre mere målbare", siger Vibeke Grupe Larsen. Som eksempler på visionære bæredygtige projekter og byggerier i hovedstaden nævner hun universitetsbyggeriet Green Lighthouse og Skuespilhuset. Hun siger: "Jeg ser en mulighed for, at vi kan få listet andre bæredygtige krav ind ad bagdøren, når der skal opfyldes energimæssige krav i bygninger. Det gode vil være, hvis bæredygtighed kan blive et parameter for arkitektonisk kvalitet. Da jeg gik på Arkitektskolen, sagde Boje Lundgaard, at bæredygtighed ikke bliver sexet, før der er penge i det. Det er forhåbentlig det, der er ved at ske nu".

August 2009